

بسم الله الرحمن الرحيم

محقق: زهرا دهنو

موضوع تحقیق: کمالات معنوی و حیات طیبه زن در مکتب

قرآن

شماره طلبگی:

مربوط به درس: کارورزی (۱)

آنچه در این مقاله به شرح و توضیح و تبیین آن پرداخته می شود عبارتند از:

– نگاه اجمالی به زن در کشورها و مکاتب گوناگون و دنیای غرب و نیز نگاه اسلام به زن

– مقایسه حکم اسلام با سایر مکاتب و دنیای غرب در مورد حقوق زنان

– توجه به اینکه دین و ایمان و گوهر تقوا، معماران شخصیت انسان هستند.

– نقش اسلام در احیای ارزش مقام زن و تکریم شخصیت آنان

– مساوات مرد و زن در پیشگاه خدا

– ارائه و ترسیم الگوی جامع شخصیت زن در اسلام توأم با ویژگیهای شاخص زنان نمونه

– عوامل حفظ شخصیت و محبوبیت زن از منظر قرآن

– سهم زنان در پیشبرد و ترویج و توسعه ی اهداف اسلامی

– نقش زنان در تحکیم مبانی خانواده و تربیت نسلی متعهد و متدین و عالم

کلید واژه: کرامت زن، ایمان، حیات طیبه، عمل صالح، الگو، مساوات، کمالات معنوی

فهرست مطالب

۱.....	مقدمه.....
۳.....	زن در گذر تاریخ.....
۴.....	زن در بابل قدیم.....
۴.....	زن در هند باستان.....
۵.....	زن در مصر قدیم.....
۵.....	زن در یونان.....
۵.....	زن در روم.....
۶.....	زن در روسیه.....
۶.....	موقعیت زن در میان ملل اروپایی.....
۶.....	زن در فرانسه.....
۷.....	زن در ایران باستان.....
۷.....	زن در میان اعراب.....
۸.....	موقعیت زن در جامعه یهود.....
۸.....	موقعیت زن از دیدگاه مسیحیت.....
۸.....	موقعیت زن در انقلاب صنعتی.....
۱۰.....	شمه‌ای از فضایل حضرت خدیجه.....
۱۲.....	نقش زنان در پیشبرد و ترویج و توسعه اهداف اسلامی.....
۱۳.....	نقش زنان در تحکیم مبانی خانواده و تربیت نسلی متعهد و متدین و عالم.....
۱۵.....	پاداش دختر داشتن.....
۱۶.....	نقش و جایگاه زنان در سیره نبوی چیست؟.....
۱۹.....	قوانین اسلامی و تعالی جایگاه زن.....
۲۲.....	اهتمام قرآن به شخصیت زن.....
۲۲.....	نقش زن در ارتقاء معنوی جامعه.....
۲۴.....	دوراندیشی قرآن.....
۲۶.....	عوامل آرامش روانی زن از دیدگاه قرآن.....
۲۸.....	نتیجه گیری.....
۲۹.....	فهرست منابع.....

مقدمه

آئین پر ارج اسلام شخصیت و منزلت والای برای مقام شامخ «زن» قائل شده است و با مسائل گوناگونی خرافی و اعتقادات غلط که در مورد «زن» در طول تاریخ بشریت مطرح گردیده، مبارزه کرده و محکوم نموده است این مهم در شرایطی بوقوع پیوست که در برخی از مکاتب بشری و آئین های ساختگی به شدت زنان را تحقیر نموده و آنان را طفیلی وجود «مردان» قلمداد می نمودند.

در حقیقت زنان به عنوان قشر عظیمی از جامعه بشری در رسیدن به کمالات عالییه ی انسانی و سعادتمند شدن و تقرّب یافتن به خداوند، نه تنها با مردان تفاوتی ندارند، بلکه بعضاً به درجات والای از اخلاص، مجاهدت، فضایل اخلاقی و مکارم پسندیده ی دست می یابند که برای «مردان» نیز الگو محسوب می شود و آنقدر شایستگی و عظمت می یابند که «مرد» از دامن آنان به «معراج» می رود. در شرایطی که در طول تاریخ ظلم و ستم ها و تبعیض های متعددی در حق «زنان» اعمال شده و به طرق مختلف آنان را مورد بی مهری و هتک حرمت قرار می دادند و همچون کالایی بی ارزش به او می نگریستند و در فقر فرهنگی و بی عدالتی قرار داده بودند، اسلام به «زنان» عزت بخشید و شخصیت آنان را تکریم و جایگاه حقیقی آنان را برای همگان نمودار کرد به طوری که وجود مقدس رسول الله (ص) آخرین سفیر الهی، دست دختر خود را می بوسید و توصیه می نمود که با زنان به نیکی رفتار نمائید و به آنان خدمت کنید. ایشان در سخنرانی روز عرفه در حجه الوداع فرمود: «در مورد زنان از خدا بترسید زیرا آنها را به امانت الهی گرفته اید و با کلمه خدا آنها را حلال کرده اید...»

با توجه به آنچه گفته شد زنان همواره و به ویژه قبل از ظهور اسلام از یک وضعیت نامطلوب برخوردار بودند، اما با ظهور دین اسلام حقوق و شخصیت و کرامت انسانی و هویت واقعی خود را پیدا کردند و در سایه سار اسلام، به ایمان والا دست یازیدند و در پرتو عفاف و پاکدامنی و اقامه ی نماز و شکیبایی و ثبات قدم و سایر فضایل پسندیده اخلاقی به کمالات عالییه ی انسانی نائل آمدند.

مجموع عوامل فوق مرا واداشت تا به موضوعی تحت عنوان «مقایسه شخصیت زن در اسلام و مکاتب دیگر»

بپردازم.

روش تحقیق در این مقاله به شیوه ی کتابخانه ای با تکیه بر منابع اصلی و درجه اول که برای فهم بهتر از منابع درجه دوم و تفاسیر و منابع و کتب حدیثی و تحقیقات جدید نیز استفاده شده است. همچنین ناگفته نماند که برای تحلیل و تبیین مسائل مندرج، از روش تحلیل کلی مربوط به کلیات مسائل و رویدادها، و تحلیل جزئی مربوط به جزئیات حوادث سود برده شده است. نگاهی اجمالی به زن در کشورها و مکاتب گوناگون و دنیای غرب و نیز نگاه اسلام به زن: با توجه به اینکه پویایی و جامعیت دستورات آئین مبین اسلام و حقانیت احکام آن در زمینه های مختلف به اثبات رسیده، و به شان و مقام و منزلت و حقوق زنان در این شریعت، توجه ویژه ای شده و احکام متقنی را وضع نمود، بسیار سودمند است. اما برای اینکه به جایگاه رفیع شریعت اسلام نسبت به سایر مکاتب و ملل غیر اسلامی در مورد «حقوق زنان» پی ببریم، لازم است که شمه ای از بینش ها و نگرش های انسانهای پیشین درباره ی «زن» را بررسی نمائیم.

کند که عذاب و کیفر اصلی این عمل در آخرت و صحنه تجسم اعمال فاش می شود که همانا لعنت ابدی پروردگار است.

این وعید به عذاب اخروی نیست مگر به این خاطر که دامنه ی تهمتهای ناموسی و ایجاد جو ناامنی روحی و روانی به خصوص برای زنان بسیار گسترده است. زنان به همان نسبت که از حیا، وفاداری و خویشتن داری بیشتری برخوردارند، از تهمتهایی از این دست صدمات جبران ناپذیرتری خواهند دید.

رسول خدا (ص) در چنین مواردی به حکم کاکمیتشان دخالت کرده برای دفاع از زنان دست به کار می شدند.

ایشان (ص) در مواردی سعی داشتند که روابط و رفت و آمدهای مردم به گونه ای باشد که امنیت روانی مردان و زنان حفظ شود و زنان در معرض تهمت قرار نگیرند. رعایت در نوع رفت و آمد و نیز سخن گفتن در مورد زنان پاکدامن از عوامل تأمین کننده امنیت روانی آنان است

نتیجه گیری

چنانکه ملاحظه شد مکاتب مختلف بزرگترین ظلمها را در حق «زن» روا داشته اند تا آنجا که گاهی در مکاتب بسیار بزرگ تاریخ «زن» موجودی در کنار حیوانات و هم‌رتبه با آنها معرفی شده است و به عواطف و احساسات و شخصیت آنها هیچ توجهی نشده است و حتی پس از انقلاب صنعتی نیز «زن» به عنوان کارگر ارزان و ابزاری در خدمت اهداف پست سرمایه داران تلقی شد و این همه ناشی از آن است که به منشأ آفرینش و نیز هدف خلقت زن در این مکاتب توجهی نشده است.

اما در اسلام از آنجا که «زن» را همچون مرد گل سرسبد آفرینش و دارای یک سرشت و یک هدف و نیز برخوردار از توان برابر در رسیدن به کمالات معنوی و مخاطب خداوند در امر و نهی های الهی می داند و در یک کلمه «زن» را به تمام معنا یک انسان معرفی می کند از تمام مکاتب دیگر متمایز می شود که در متن مقاله به تفصیل مورد بحث قرار گرفت.

فهرست منابع

* قرآن کریم

- ۱ - حضرت علی (ع)، نهج البلاغه، ترجمه محمد دشتی، قم، انتشارات حضور، ۱۳۸۱
- ۲ - شیخ صدوق، خصال، ترجمه آیت ا... کمره ای، تهران، ناشر کتابخانه اسلامی، ۱۳۶۲
- ۳ - قرائتی، تفسیر نور، قم، مؤسسه در راه حق، ۱۳۷۴
- ۴ - مجلسی، جلاء العیون، (تاریخ چهارده معصوم)، قم، انتشارات سرور، ۱۳۸۰
- ۵ - مجلسی، بحارالانوار، بیروت، داراحیاء التراث العربی، ۱۴۰۳ هجری ۱۹۸۳ میلادی
- ۶ - یعقوبی، تاریخ یعقوبی، ترجمه محمد ابراهیم آیتی، تهران، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۶۶
- ۷ - لقمانی، بهترین آرزوهای زندگی، قم، انتشارات بهشت بینش، ۱۳۸۵
- ۸ - بیانات و اعلامیه های امام خمینی از سال ۴۱ تا ۶۱، کلام امام «زن» دفتر سوم، تهران، انتشارات امیر کبیر، ۱۳۶۳
- ۹ - جعفری، مسلمانان در بستر تاریخ، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱
- ۱۰ - علامه طباطبائی، سنن النبی (ص)، ترجمه حسین استاد ولی، تهران، انتشارات پیام آزادی، ۱۳۸۵
- ۱۱ - ویل دورانت، تاریخ تمدن، ترجمه ابوطالب صارمی و دیگران، تهران، سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی، ۱۳۶۸
- ۱۲ - صدوق، ثواب الاعمال و عقاب الاعمال، برگردان صادق حسن زاده، تهران، انتشارات ارمغان طوبی، ۱۳۸۲

- ۱۳- خیر اندیش، تاریخ جهان، تهران، دفتر برنامه ریزی و تألیف کتب درسی، ۱۳۷۹
- ۱۴- بطحایی گلپایگانی، فمینیسم از نظر اسلام و دیگر ملل، قم انتشارات نوید اسلام، ۱۳۸۳
- ۱۵- مهریزی، شخصیت و حقوق زن در اسلام، تهران، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۸۶
- ۱۶- پیرنیا (مشیر الدوله)، ایران باستانی، تهران، انتشارات دنیای کتاب، ۱۳۶۲
- ۱۷- کریستین سن، ایران در زمان ساسانیان، ترجمه رشید یاسمی، تهران، انتشارات امیرکبیر ۱۳۶۷
- ۱۸- مشکور، ایران در عهد باستان، تهران، انتشارات اشرفی، ۱۳۶۷
- ۱۹- والتر، تاریخ روسیه، ترجمه نجفقلی معزی، تهران، کتابفروشی حافظ، ۱۳۶۳
- ۲۰- موروآ، تاریخ انگلستان، ترجمه عنایت الله شکیبائی پور، تهران، انتشارات جمهوری، ۱۳۶۶
- ۲۱- جرج ولز، کلیات تاریخ، ترجمه مسعود رجب نیا، تهران، سروش انتشارات صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۶۵
- ۲۲- آلبرماله، تاریخ ملل شرق، ترجمه میرزا عبدالحسین هژیر، ج ۱، تهران، انتشارات دنیای کتاب، ۱۳۶۶
- ۲۳- محدثی، فرهنگ عاشورا، قم، نشر معروف، ۱۳۷۶
- ۲۴- آلبرماله، تاریخ رم، ترجمه میرزا غلامحسین زیرک زاده، ج ۲، تهران، انتشارات دنیای کتاب، ۱۳۶۶
- ۲۵- آلبرماله، تاریخ قرن نوزدهم، ترجمه میرزا حسین فرهودی، ج ۷، تهران، انتشارات دنیای کتاب، ۱۳۶۷
- ۲۶- توین بی، تاریخ تمدن، ترجمه یعقوب آژند، تهران، انتشارات مولی، ۱۳۶۲
- ۲۷- لعل نهر، نگاهی به تاریخ جهان، ترجمه محمود تفضلی، تهران، انتشارات امیرکبیر، ۱۳۶۶
- ۲۸- دولاندلن، تاریخ جهانی، ترجمه احمد بهمنش، ج ۱، تهران، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۶۸
- ۲۹- نصیری (رضی)، تاریخ تحلیلی اسلام، قم، دفتر نشر و پخش معارف، ۱۳۷۹
- ۳۰- افتخاری، زن از دیدگاه ملتها، ادیان و بزرگان جهان، تهران، انتشارات مهشاد، ۱۳۷۵
- ۳۱- منتظر القائم، تاریخ اسلام تا سال چهلیم هجری، اصفهان، انتشارات دانشگاه اصفهان، ۱۳۸۴
- ۳۲- شهید مطهری، نظام حقوق زن در اسلام، تهران، انتشارات صدر، ۱۳۷۶
- ۳۳- واقدی، مغازی، ترجمه محمود مهدوی دامغانی، تهران، مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۶۹

۳۴- آیت ا... مکارم شیرازی و همکاران، تفسیر نمونه، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۷۱